

Výtisk číslo:
Počet stran: 2
Počet příloh: 1/10

VÝZVA K DÍLČÍMU PLNĚNÍ č. 8/2019

Smluvní strany

Česká republika – Ministerstvo obrany

Se sídlem:

IČO:

DIČ:

Zaměstnanec pověřený jednáním

Tychonova 221/1, 160 01 Praha 6 - Hradčany

60162694

CZ60162694

Adresa pro doručování korespondence: Vojenský historický ústav Praha, U Památníku
1600/2, 130 05 Praha 3 - Žižkov

(dále jen „objednatel“)

Lucie Butcher

a

zapsaná v živnostenském rejstříku vedeném Úřadem městské části Praha 4

Sídlo:

U Michelského mlýna 383/33, 140 00 Praha 4

IČO:

72244933

DIČ:

Adresa pro doručování korespondence: Blanická 1008/28, 120 00 Praha 2
(dále jen „zhotovitel“) na straně druhé,

se na základě čl. V, odst. 5.1. Rámcové dohody o dílo ev.č. 80/5/009/2/2019-1241 ze dne 8.2.2019
(dále jen „dohoda“) dohodly na znění 8. výzvy k plnění takto:

Předmětem výzvy k dílčímu plnění je:

- a) závazek zhotovitele - na své nebezpečí a na svůj náklad dodat objednateli 8. výzvu k dílčímu plnění dle specifikace v níže uvedené tabulce.
b) závazek objednatele - řádně a v čas dodanou službu převzít a zaplatit dohodnutou cenu.

Objednáváme u Vás:

p.č.	Název	MJ	Počet	Cena za 1 MJ [Kč]	Cena celkem [Kč]
1.	překlad textu z ČJ do AJ (viz příloha), standardní lhůta, kategorie do 7 000 ZS	ZS	3 641	1,00	3 641,00

Doba plnění: do 5 dnů od doručení výzvy k plnění (dle Rámcové dohody).

Celková cena: se sjednává jako cena nejvýše přípustná cena za splnění 8. dílčí výzvy k plnění, a to ve výši **3.641,00 Kč** (slovy: třítisícešestsetčtyřicetjedna korun českých). Zhotovitel není plátcem DPH. V takto stanovené ceně jsou zahrnuty veškeré náklady zhotovitele související s plněním smlouvy.

V Praze dne

7. 11. 2019

V Praze dne

6. 11. 2019

Text k překladu:

Válka o Slovensko v roce 1919

Ozbrojený konflikt s Maďarskou republikou rad o Slovensko na jaře a v létě 1919 připravil sebejistému Československu krušné chvíle. Po bojích na Těšínsku už podruhé během krátké doby muselo zápasit o svou územní integritu. Tentokrát se o rozpoutání střetu přičinilo největší měrou čs. vojsko, které neodolalo lákavé příležitosti a nechalo se na jižním Slovensku strhnout ke svévolnému postupu přes respektovanou, byť málo vyhovující provizorní Pichonovu demarkační linii.

01

- Prozatímní Pichonova demarkační linie, která měla na jihu Slovenska až do rozhodnutí mírové konference tvořit provizorní hranici, nevyhovovala strategickým potřebám čs. vojska, protože nezohledňovala průběh železničních tras klíčových pro čs. obranu. Československo v Paříži sice žádalo o úpravu demarkace, avšak záležitost nešla tak rychle, a tak si pomohlo samo, zvláště když se naskytla příležitost.

O dramatický úvod se postarala politická krize v Budapešti, jež vypukla poté, co se 20. března 1919 maďarská vláda seznámila s usnesením mírové konference. Požadavek na vyklizení neutrálního pásma v sousedství Rumunska nehodlala akceptovat a na protest podala demisi.

02

- Obrázkový časopis Wiener Bilder otiskl názornou mapu Uher, na níž zvýraznil neutrální pásmo v sousedství Rumunska, které měly maďarské jednotky podle požadavků Dohody (Vixovy nóty z 20. února 1919) začít vyklízet od 23. března 1919. O značném rozsahu poválečných územních ztrát svědčily vyznačené oblasti již obsazené Jihoslovany, Rumuny a Čechoslováky.
- Zase ruku v ruce – ale tentokrát bez maďarských okovů!. Československý, rumunský a jihoslovenský voják si na kresbě v českém satirickém časopise užívají svoji převahu a tančí společně okolo pokořeného a rozčileného Maďara.

Moci se chopili sociální demokraté spolu s komunisty a den nato vyhlásili Maďarskou republiku rad (sovětů).

03

- Provolání Maďarské republiky rad 21. března 1919 v ulicích Budapešti
- Představitelé nové maďarské vlády rad – uprostřed Béla Kun, lidový komisař pro zahraniční záležitosti

04

- Po převratu v Maďarsku se hrozba bolševictví projevovala neléhavěji i na stránkách českého tisku: „Uchvátí ten divoký jezdec ještě některou?“
- některé hýřily sebevědomím – moc se nenaparuj, Maďare!

Ultimatum dané Budapešti však stále platilo, a tak se dalo očekávat, že Československo – jako spojenecký stát, který se podílel na příměří – bude přizváno k vojenskému zásahu vynucujícímu evakuaci neutrální zóny. V očekávání spojenecké donucovací akce došlo k příznivé souhře čs. hraničních požadavků s operačními potřebami Dohody. Události se daly do pohybu 7. dubna 1919. Generál Franchet d'Espèrey informoval generála Pelléa, že francouzská, srbská a rumunská vojska zahájí 10. dubna ofenzívu a čs. armádu vyzval k součinnosti. Hned následujícího dne však maršál Foch celou operaci zrušil a spojeneckým vojskům přikázal zůstat v obraně. Totéž očekával od čs. armády. Proč došlo k tak náhlé změně? Foch se zřejmě obával otevření druhé fronty v Maďarsku, za situace, kdy mírová jednání s Německem provázely obtíže. Německo bylo prioritou a ostatní záležitosti měly posečkat.

05

- Divizní generál Louis Franchet d'Espèrey, vrchní velitel dohodových vojsk na Balkánu
- Na základě vojenské smlouvy, kterou E. Beneš uzavřel s francouzským předsedou vlády a ministrem války G. Clemenceauem v Paříži 18. února 1919, se veškeré čs. ozbrojené síly podřizovaly nejvyššímu velení maršála Ferdinanda Focha, vrchního velitele dohodových vojsk.

Krok přes čáru...

Mezitím čs. ministr národní obrany Václav Klofáč vydal rozkaz k přípravě ofenzívy. Její cíle překračovaly platnou Pichonovu demarkační linii a sahaly až na hranici nejzazších územních požadavků zvažovaných českou stranou pro jednání mírové konference. Tuto novou čáru ovšem Klofáč stanovil o své vůli, aniž pro ni existoval reálný podklad v podobě rozhodnutí mírové konference. Po odvolání plánované operace ministr sice nařídil oddílům na Slovensku, aby se omezily pouze na obranu, ale přípravy k útoku nezastavil.

06

- Slavnost na Pražském hradě, duben 1919 - ministr národní obrany Václav Klofáč v doprovodu generála Luigiho Piccioneho, vrchního vojenského velitele na Slovensku, za nimi následuje suita dalších vysokých představitelů čs. vojska: generální inspektor Josef Scheiner, gen. Maurice Pellé, gen. Eugène D. A. Mittelhausser.
- Za týden se situace zase změnila. Rumunům, jimž na vytlačení maďarského vojska záleželo nejvíce, došla trpělivost a bez ohledu na Fochův zákaz spustili 16. dubna útok, který se zastavil až na řece Tise. Mírová konference se proti rumunské akci jen bezmocně ohradila.

07

- mapa Uher

Rumunský postup k Tise přinutil maďarské velení, aby své jednotky stáhlo na pravý břeh řeky. Týkalo se to zejména maďarských sil na Podkarpatské Rusi a na jihozápadním Slovensku, jimž hrozilo obklíčení. Odchod maďarských jednotek od Pichonovy linie nezůstal generálu Piccionemu utajen. Takto vyklizený prostor představoval pro čs. stranu snadnou kořist. Zvláště když bylo možné intervenci na maďarské území obhajovat jako humanitárně-bezpečnostní akci, poskytující bezbranným civilistům ochranu soukromého majetku a životů. Ministr Klofáč neváhal. Bez konzultací s vládou, ministrem zahraničních věcí Benešem v Paříži, francouzskou misí a navzdory Fochovu zákazu ofenzivních akcí vydal rozkazy k postupu. Porušil příměří a Československo vstoupilo do válečného stavu. Vojáci se dali na pochod a zdálo se, že vše jde překvapivě hladce. Prozatím.

08

- Frustraci z ohrožení země komunistická vláda přetavila v nábor odhodlaných obránců. Čerstvě vyzbrojení rudí gardisté-dobrovolníci ještě oblečení v občanských oděvech defilují budapeštskými ulicemi.

09

- Do Rudé armády!, zní apel jednoho z dobových náborových plakátů
- Další plakát pracoval s motivem Uher okrádaných o rozsáhlá území vojáky sousedních zemí

10

- Mapa vykresluje novou linii stanovenou rozkazem ministra národní obrany Kľofáče ze 7. dubna 1919 a zachycuje postup čs. vojsk po 27. dubnu 1919 na území vyklizené maďarskými jednotkami. Do operace se postupně zapojily následující čs. síly: 3. divize Hennocqueova (od 27. dubna 1919), 6. divize Rossiho (od 29. dubna), a II. samostatná brigáda plukovníka Hanáka (od 2. května). Borianiho 7. divize měla podle plánu pouze přizpůsobit své východní křídlo operacím II. brigády, ale protože ty byly neúspěšné, postup vůbec nezahájila.

Československému postupu na jih na novou linii se dařilo, dokud Maďary na východě zaměstnávala rumunská ofenzíva. Jakmile však Rumuni 2. května 1919 uzavřeli s Maďary příměří, maďarské velení zasadilo uvolněné síly proti Českoslovákům. Karta se obrátila. Maďarská Rudá armáda záhy dobyla zpět ztracené území a čs. jednotky vytlačila až za původní Pichonovu linii. Tím však dobrodružství ještě nekončilo. Maďaři se připravovali ke generálnímu útoku na Slovensko.

11

- Na znovudobytí Miskolce 20. května 1919 se výrazně podílel maďarský obrněný vlak č. 12.
- Vilmos Böhm (vlevo), vrchní velitel maďarské Rudé armády, v rozhovoru s Aurélem Stromfeldem, náčelníkem hlavního štábu, na velitelství v Gödöllő na jaře 1919. Od 5. května probíhala usilovná reorganizace maďarské Rudé armády. Pro útok na Slovensko bylo vyčleněno kolem 80% všech maďarských sil, tj. 73 praporů pěchoty a 46 dělostřeleckých baterií. Více jak polovina těchto vojsk byla soustředěna k průniku na pravém křídle fronty, jež přiléhalo k východnímu Slovensku. Čs. armáda měla na Slovensku 90 praporů pěchoty a 32 dělostřeleckých baterií.

Maďarská Rudá armáda byla na nadcházející tažení lépe připravena. Prošla reorganizací, měla lepší materiální vybavení a její bojovou morálku živil vztek vůči vítězným spojencům. Byla sice početně slabší v pěchotě, ale čs. vojsko převyšovala v dělostřelectvu. Třebaže ji tvořil různorodý konglomerát bývalých rakousko-uherských a honvédských útvarů společně s Rudými gardami, všechny vojáky hnala stejná motivace – postavit se na odpor sousedům, kteří okrajují bývalé uherské území. Naopak čeští vojáci byli ukolébáni úspěchem. Jejich vlast získala svobodu a s vědomím slibné budoucnosti garantované Dohodou byl málokdo ochoten nasazovat svůj život v boji. Toto rozpoložení se nepříznivě podepsalo na obranyschopnosti čs. jednotek rozmístěných podél jižního Slovenska.

12

- Generál Pellé, náčelník hlavního štábu čs. armády, při smutečním proslovu na pohřbu gen. Štefánika 10. května 1919. Jeden z hlavních organizátorů čs. legií a ministr války zahynul při letecké nehodě, když se 4. května vracel do vlasti.
- Československé vojsko z Itálie defiluje před generalitou na bratislavských slavnostech uspořádaných 24. května 1919 na paměť 4. výročí vstupu Itálie do války. Italská velitelská mise v čele s gen. Piccionem, která se kompetenčně střetávala s Francouzskou vojenskou misí, zakrátko opustila Československo a uprázdněná velitelská místa u čs. armádního sboru museli narychlo nahradit francouzští důstojníci. V první řadě přihlížejí: V. Šrobár, V. Klofáč, J. Scheiner, gen. L. Piccione a gen. E. Mittelhausser.
- Generál Eugène D. A. Mittelhausser vystřídal italského gen. Piccioneho na postu velitele čs. západní armádní skupiny v noci z 30. na 31. května 1919.

Ústup před rudým přívalem

13

- Válečná situace na Slovensku s vyznačenou nejzazší postupovou linií, které dosáhla maďarská vojska v červnu 1919

Maďaři zahájili ofenzívu časně zrána 30. května. Na slovenské území pronikli v několika proudech, přičemž se zaměřili na zranitelné rozhraní mezi západní a východní armádní skupinou, kam hodlali vrazit klín a čs. obranu přetnout ve dvě. To se jim už od začátku dařilo. Zvláště když čs. jednotky na nejohroženějším místě fronty z obavy před obklíčením v panice a bez boje ustupovaly až ke Zvolenu.

14

- Trén pražského čs. střeleckého pluku č. 8 na ústupu z Vráble do Nitry (VHÚ Praha)
- Maďarská obsluha 8cm kanónu vz. 5. Účelně uplatňovaná dělostřelecká převaha maďarské Rudé armády měla na morálku čs. jednotek devastující dopad a na frontě opakovaně vyvolala paniku.

Neúspěch vyústil ve změnu velitele exponovaného úseku, ale ani poté, co se velení ujal plukovník Šnejdárek se hned nedařilo. Maďaři neustali v tlaku a 7. června obsadili Zvolen. Šnejdárek svoji divizi stáhnul na čáru Kremnica – Banská Bystrica – severozápadně od Zvolena, kde 8. června odrazil maďarský útok. Proti západní armádní skupině podnikala maďarská Rudá armáda výpady několika směry: podél Dunaje na Komárno a Nové Zámky (4. června bez boje obsadila Parkán), na Levici, kterou obsadila 3. června s pomocí pancéřovaného vlaku, a na Banskou Štiavnicu, jež padla do maďarských rukou 6. června.

15

- Sokolská mobilizace na pomoc Slovensku – skupina dobrovolníků z Poděbrad rukuje 5. června na frontu.
- Čs. dělostřelci z italské legie v boji u Nových Zámků

Větší část svých sil Maďaři vrhli proti východnímu Slovensku, kde nad východní armádní skupinou generála Hennocqua získali početní i technickou převahu. Po zahájení útoku 31. května hlavní proud postupoval na sever údolím Hornádu, prorazil čs. obranu a pokračoval přímo na Košice, kterých se Maďaři zmocnili 9. června. Jediným úspěchem čs. jednotek bylo, že u Košic unikly z obklíčení a město evakuovaly organizovaně. Další nápor na sever se však

nedařilo zastavit, a tak když maďarské jednotky obsadily Prešov a došly až k Bardějovu, zůstala celá čs. východní armádní skupina rozpuštěna.

16

- Slavnostní vjezd jednotek maďarské Rudé armády do Košic
- Vítězné oslavy v Budapešti – Béla Kun řeční 7. června 1919 na schodišti parlamentu.

17

- Extra Hungariam non est vita čili mimo Uhersko není života – s expresivní obžalobou krutostí, jichž se prý během ofenzívy maďarská Rudá armáda dopouštěla na čs. vojácích, přišel satirický magazín Kopřivy.
- Pustíš ho, bestie!... – alegorie napadení Slovenska otištěná v Humoristických listech

Československo se během několika málo dní ocitlo v mimořádně kritické situaci. Otřesené vojsko bylo třeba konsolidovat. Prezident republiky jmenoval gen. Pellého vrchním velitelem čs. armády.

18

- Výnos o jmenování gen. Pellého vrchním velitelem čs. armády uveřejněný v Osobním věstníku, citoval i vlastnoruční dopis prezidenta T. G. Masaryka. Československo stavěl do pozice nevinné oběti, což neodpovídalo pravdě.
- V prvních červnových dnech došel humor i autorům Humoristických listů. Patetické kresbě nazvané Vyhnání Tatarů ze Slovenska vévodí gen. Pellé jako vojevůdce, jenž s praporem svornosti apeluje na celonárodní jednotu.

Boj o záchranu a rozsouzení z Paříže

Československé vládě i veřejnosti naplno došlo, že se ocitla ve válce ohrožující samu existenci státu. Generalissimus Pellé měl konečně volné ruce k provedení všech nezbytných záchranných opatření. Počínal si energicky s přesvědčením, že řešení tak problematické situace se neobejde bez promyšlené koordinace vojenských, politických i diplomatických kroků.

19

- Daleko s ní neujede, a příště už si na ni dáme lepší pozor... Sebekritická obrazová glosa na stránkách Humoristických listů přiznávala selhání vojska na Slovensku. Gen. Pellého pasovala do role mstitele pronásledujícího násilníka.
- Generalissimus Pellé, jak jej zachytil na schůzce s novináři 7. června 1919 akademický malíř Jaroslav Skrbek. Skicu spolu s fragmentem proslovu, v němž Pellé nabádal čs. veřejnost k zapojení do válečného úsilí na frontě i doma, otiskl na titulní straně časopis Český svět.

Na frontě musela opět zavládnout pevná kázeň. Už se nesměly opakovat případy panických úteků ani zbytečných ústupů ze strachu z obklíčení. Místo strnulé obrany v ucelené linii se čs. vojsko mělo bránit aktivně, nepřítele zaměstnávat lokálními protiútoky a připravovat vlastní protiofenzívu. Do válečného úsilí se muselo zapojit i zápolí, a to mobilizací všech dostupných lidských i materiálních zdrojů za účelem vytvoření dostatečných záloh pro nadcházející vojenské operace.

Pellé si uvědomoval, že bez spojeneckého zákroku – politického a vojenského – je malá naděje na stabilizaci fronty, a tak i na diplomatickém poli dělal vše pro to, aby zahladil čs.

přešlap u dohodových politiků a vojáků, získal jejich pomoc a dostal tak Československo z izolace. Na podnět maršála Foché se situace Československa dostala na program jednání dohodové Rady čtyř, která rozhodla uspořádat stanovení budoucí hranice, za níž by válčící strany musely – pod hrozbou ultimáta – stáhnout svá vojska.

Na bojišti se schylovalo k ofenzívám na obou stranách. Zatímco Pellé plánoval mohutný útok na Levice, jeho protějšek Stromfeld chystal úder na Bratislavu s cílem definitivně porazit čs. armádu. Oba vojevůdci shodně považovali oblast Levic za rozhodující válčiště. Jako první zaútočilo 7. června na celé frontě od Nitry ke Komárnu čs. vojsko, které Maďary zastihlo při přeskupování sil. Úvodní úspěchy této ofenzívy znamenaly pro čs. vojáky i veřejnost vítané povzbuzení. Mezitím na diplomatickém kolbišti v Paříži začalo jednání o budoucí hraniční linii. Jelikož Pellé nechtěl Dohodu dráždit dalším rozvinutím operace, nařídil přerušit bojovou činnost a vyčkat, jak se zachovají Maďari. Ti v bojích neustali, a tak Pellé obnovil postup. Na středním Slovensku Šnejdárkova 2. divize 13. června obsadila Zvolen. Na jihu 7. divize překročila Hron a ve dnech 11.–13. června se před Levicemi utkala s nepřítelem v těžkém a nerozhodném boji.

20

- Československý Válečný kříž 1914–1918 – v době první světové války a za bojů o Slovensko nejvyšší čs. vojenské vyznamenání. Armádní a divizní citace jednotek i jednotlivců se označovaly na stuze bronzovými lipovými ratolestmi, lipovými lístky a stříbrnými či bronzovými pěticípými hvězdičkami.
- Omšely dekret k Československému Válečnému kříži 1914-1918 s divizní pochvalou od plukovníka Šnejdárka. Četař Bedřich Vašin z osádky obrněného vlaku č. 1 (původně IIa) si vyznamenání vysloužil za bojovou akci z 12. června 1919 u Hronské Breznice. Obrněný vlak č. IIa, jemuž dočasně scházely dělové vůze, vyřadil z boje maďarský protějšek neotřelým způsobem – poslal proti němu po svažující se trati svůj předběžný plošinový vůz naložený kolejnicemi a pražci.

21

- Plukovník Šnejdárek, velitel 2. divize, slavnostně dekoruje prapor čs. zákopníků za zásluhy v bojích u Hronské Breznice.
- Metody válečné lsti nebyly plk. Šnejdárkovi cizí. Fámou, že na Slovensko přijely čs. vojsko posílit francouzské koloniální jednotky, uvedl v život, tím, že nechal skupinu svých vojáků se začerněnými obličejí pochodovat po jednom nádraží. Byl si jist, že se tato zvěst dostane k Maďarům. O tom, že doputovala ještě dál, svědčí karikatura uveřejněná ve vídeňském satirickém magazínu Kikeriki!.

22

- V Prešově, obsazeném Maďary, byla pod jejich patronací 16. června 1919 vyhlášena Slovenská republika rad. Do čela tohoto loutkového komunistického státu, jenž existoval jen tři týdny, se postavil český novinář Antonín Janoušek.

Pařížská jednání dospěla k verdiktu a obě bojující strany dostaly 15. června na vědomí definitivní hranici schválenou mírovou konferencí. Držela se osy Pichonovy linie, z níž vybočovala sinusoidou zohledňující dopravní zájmy Československa. Tato linie se již neměnila (s výjimkou čs. předmostí v Bratislavě) a stala se po podpisu trianonského míru čs. stání hranicí. Maďari měli na tuto hranici ustoupit, tj. evakuovat Slovensko, a to pod hrozbou dohodového vojenského zákroku.

Ani toto ultimatum neodradilo Maďary od příprav další ofenzívy v oblasti Levic. Gen. Pellé nehodlal ztratit iniciativu a nařídil pokračovat v boji. Přestože maďarská vláda už 16. června

1919 rozhodla, že je nutné podrobit se ultimátu Dohody, válčení stále nepřestávalo. V prostoru Levic nadále pokračovaly tuhé boje a Maďarům se s nasazením posledních záloh podařilo znovu vytlačit čs. jednotky na pravý břeh Hronu. Bez dalších rezerv k dispozici však Maďaři nemohli své taktické úspěchy využít. Čs. vojsko svými protiútoky bralo příslovečný vítr z plachet maďarským ofenzivním akcím, a tak se převaha zvolna klonila na čs. stranu.

23

- Poškozený obrněný vlak, zčásti vězící v sutinách železničního mostu přes řeku Nitru, se stal mementem prudkých bojů, které se 20. června 1919 odehrály nedaleko Nových Zámků. Odvážný výpad čs. improvizovaného obrněného vlaku Bratislava č. 3 překazila exploze maďarské nálože, jež sice zničila most, ale vlak nikoli. Na nepřátelském břehu, bez možnosti pohybu, jeho osádka dál vedla účinnou palbu z kanónu umístěného na čelním voze. Na ochranu obrněného vlaku provedl v kritický okamžik úspěšnou akci praporek (major) Jiří Jelínek, velitel 39. pěšího pluku italských legií, jenž při ní utrpěl smrtelná zranění.
- Praporek Jiří Jelínek, podplukovník in memoriam.

Za této situace vrchní velitel Pellé připravoval novou ofenzivu na 25. června 1919 a hodlal při ní vyložit svůj trumf – dosud nepoužitý a čerstvý armádní sbor polního podmaršálka Aloise Podhajského. K jeho bojovému nasazení již nedošlo, neboť vrchní velitel maďarské Rudé armády Vilmos Böhm se podřídil politickému rozhodnutí své vlády o kapitulaci.

24

- Hlídka čs. italských legionářů – tzv. arditů – od 7. divize na obchůzce v jedné z ulic Nových Zámků
- Operace maďarského Bumbříčka v pojetí kreslíře Humoristických listů. Byť k poslední plánované čs. ofenzivě už nedošlo z důvodu maďarské kapitulace, byl gen. Pellé v Československu oslavován jako strůjce vítězství.

25

- Přivedení maďarských parlamentářů do Bratislavy 25. června 1919 a vyjednávání nad mapami za přítomnosti gen. Mittelhaussera. Poté, co maďarská Rudá armáda evakovala 30. června Slovensko, čs. vojsko obsadilo hraniční linii na západě 3. července a na východě 5. července 1919.
- Co vlk schvátí, nerad vrátí – ale musí...! S pocitem spravedlivého zadostiučinění komentovaly Humoristické listy výsledek války o Slovensko. A jaké byly ztráty? – Maďaři přišli od listopadu 1918 do července 1919 o 450 padlých, 3 691 raněných, 6 977 nemocných a 471 zajatých vojáků. Československé ztráty činily 864 padlých, 2 830 raněných, 1 412 nemocných a 343 zajatých.

26

- Českým karikaturistům otrnulo, a tak své čtenáře počastovali ještě několika odlehčenými kresbami na téma právě ukončených bojů. Například touto parafrází příběhu o psu baskervilském – zde budapešťském.
- Ministr národní obrany Klofáč a vrchní velitel gen. Pellé provádějí 19. července 1919 u Kroměříže inspekci armádního sboru pod velením polního podmaršálka Podhajského. Armádní sbor o dvou divizích vznikl jako hlavní záloha vrchního velitele. Potřebné jednotky dodaly pluky domácího vojska doplňované z Čech, z Moravy a ze Slezska, dělostřelecký materiál poskytl zčásti Francie.

- Sokolové od II. pluku Stráže svobody zvěčnění na památku na jižní hranici Slovenska v srpnu 1919
- Pamětní odznak československého dobrovolce z let 1918-1919, avers a revers původního vydání. Kříž „V těžkých dobách“, jak se též označuje, vznikl v roce 1938 podle výtvarného návrhu Oldřicha Pilze. Nárok na jeho získání vznikl všem dobrovolníkům, kteří v období od 28. října 1918 do 31. července 1919 plnili vojenskou povinnost nejen na Slovensku, ale všude, kde se bojovalo o zajištění československých hranic.

Kasárny 17. listopadu v Praze-Ruzyni

Dělostřelecké kasárny Ruzyně pocházejí z 20. let minulého století, prvními zde umístěnými útvary byly československé dělostřelecké pluky 1 a 101. Mezi jejich příslušníky nalezneme řadu výrazných osobností pozdějšího protinacistického odboje, například Václava Šáru, Josefa Balabána nebo Josefa Mašína.

Do českých dějin se kasárny poprvé neblaze zapsaly 17. listopadu 1939. V budově jízdárny bylo před transportem do koncentračního tábora Sachsenhausen shromážděno několik set studentů zadržených při německé razii na vysokoškolských kolejích v Praze. Devět z nich zde bylo téhož dne popraveno. Šlo o vůbec první použití likvidace bez soudu (Sonderbehandlung) na území Protektorátu Čechy a Morava.

Po nástupu Reinharda Heydricha do funkce zastupujícího říšského protektora na podzim 1941 se kasárny proměnily v popraviště podruhé. Celkem zde během prvního stanného práva přišlo o život 247 osob, mezi nimi i čelní představitelé odboje, včetně šesti předválečných generálů československé armády. Výstřely německých popravčích čet jsou na stěnách jízdárny dodnes patrné.

První návrhy na zřízení pietního místa v prostoru jízdárny pocházejí z roku 1946. Armáda však budovu stále využívala a v nových politických poměrech se na celý záměr zapomělo. Po roce 1989 se brány kasáren otevřely historickému výzkumu a v roce 2017 převzal prostor do správy Vojenský historický ústav Praha, který zde vybudoval důstojný pietní prostor odpovídající významu tohoto místa.

Celkový pohled na Ruzyňské kasárny

Věděli jste, že během protiněmeckých demonstrací na podzim 1939 se klopový odznak Národního souručenství – jediné oficiálně povolené politické síly v Protektorátu Čechy a Morava – nosil otočený o 180°. Erb tak vytvářel dojem svatováclavské přilby s písmeny SN, která byla vykládána jako „Smrt Němcům!“

Doprava:

Přímo před areálem ruzyňských kasáren se nachází zastávka Nádraží Ruzyně, kam jezdí autobusy linky 225 ze stanice metra A Veleslavín nebo linky 108 ze stanice metra A Petřiny. Je možné využít i vlakové spojení. Při této variantě návštěvníci vystoupí na železniční stanici Praha-Ruzyně. Vstupní brána ruzyňských kasáren je od nádraží vzdálena 300 metrů.

Otevírací doba:

Jízdárna se nachází v areálu vojenského útvaru, který je součástí spojovacího vojska Armády České republiky. S ohledem na to je návštěva možná jen po předchozí domluvě a v předem určených termínech.

Objednat návštěvu lze přes tyto mailové adresy: museum@army.cz, pamatnik-heydrichiady@vhu.cz. Lze také objednat prostřednictvím telefonu, a to na čísle: +420 222 540 718 nebo +420 720 988 421.

Více informací naleznete na webových stránkách www.vhu.cz

Studie je věnována problematice formování se československého vojenského zahraničního odboje na území Velké Británie v době od března 1939 do července 1940. Již 14. března 1939 se podařilo realizovat příchod šéfa čs. vojenské zpravodajské služby plk. gšt. Františka Moravce a skupiny jeho nejbližších spolupracovníků. V Londýně také stále působil čs. vyslanectví a úřad vojenského atašé. V květnu 1939 sem přibýly dvě desítky příslušníků zahraniční vojenské skupiny z Polska, příjezd dalších však byl zmařen. Po vypuknutí války vzrostla naděje, že by na britské půdě mohly vzniknout čs. vojenské jednotky, která však přes slibné začátky zůstala nenaplněná. Po uznání Čs. národního výboru ze strany Britů v prosinci 1939 došlo k novým jednáním. Podařilo se získat jedno z uprchlických zařízení, Beaconsfield House v Birchington-on-Sea, pro soustředění dobrovolníků hlásících se do čs. armády. Na jaře 1940 byly vyřešeny otázky jejich právního postavení a mohly být konečně vypsány řádné odvody, které probíhaly od poloviny dubna do počátku června 1940. Ty však v podstatě skončily fiaskem. Důvodem toho bylo politické rozvrstvení čs. emigrace na Britských ostrovech, kdy naprostou většinu mezi uprchlíky tvořili komunisté a němečtí sociální demokraté, mající k obnově čs. státnosti buď zcela odmítavý, nebo alespoň ambivalentní postoj. Britské úřady zároveň trvaly na tom, aby do armády byli odváděni pouze dobrovolníci. Za této situace se podařilo v květnu 1940 do Francie odeslat jediný transport čs. vojáků.